

Використані джерела інформації:

1. Банківські операції: Підручник / За ред. В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янської. – К.: Знання, 2006. – 727 с.
2. Єпіфанов А.В. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання: Монографія. / Єпіфанов А.О., Дехтяр Н.А., Мельник Т.М., Школьник І.О. та ін.– Суми: УАБС НБУ, 2007. – 286 с.
3. Карапетян Т.С. Кредитоспроможність позичальника та методи її оцінки /Карапетян Т.С.// Вісник Національного банку України.-1999. - №4. – С. 74–79.
4. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. / Лахтіонова Л.А. – К.: КНЕУ, 2004. - 387 с.
5. Пілявський А. Ефективність діяльності української банківської системи (2005-2009 рр). Методологія аналізу фронтів / Пілявський А., Вовчак О., Маців Ю., Хома Т.// Вісник НБУ. - 2010. - №4. - С. 16-19.
6. Статистичний випуск: Кредити та депозити за секторами економіки, Вересень 2010 [електронний ресурс] Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/Publication/stat/data/3-stat-release_loans_deposits.pdf
7. Стукало Н. Державне антикризове регулювання банківського сектору: досвід ЄС та України. / Стукало Н., Литвин М. // Вісник НБУ. - 2010. - №7. - С. 20-24.

* * *

УДК 330.322

*Тихонович О.О. , к.е.н., доцент,
Тимошенко В. Ф.,
ст. викладач,
Академія муніципального управління,
Пономарьова Л.В. , ст. викладач,
Український гуманітарний інститут,
м. Київ*

ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Розглянуто проблеми інноваційної діяльності та їх вирішення шляхом інвестування.

Рассмотрены проблемы инновационной деятельности и решения их путем инвестирования.

Problematic issues of innovation activity and their solving by investment were analyzed.

Забезпечити стабільний, конкурентоспроможний і сталий розвиток вітчизняної економіки в умовах прискорення глобалізаційних та інтеграційних процесів можна лише в тому випадку, коли цей розвиток здійснюватиметься на основі інноваційно-інвестиційної моделі. Органічне поєднання інноваційної та інвестиційної діяльності, вкладання дедалі зростаючих обсягів фінансових ресурсів у сучасні інноваційні технології та

виробництво інноваційних продуктів слід розглядати як найважливішу передумову ефективного функціонування економічної системи країни та її регіонів. Тому проблема належного інвестування національної та регіональних економік має вирішуватись не лише на засадах самофінансування, залучення приватного, в тому числі й іноземного капіталу, а й активною участю держави.

У цілому в Україні інвестиції в основний капітал у 2008 р. становили 233,0 млрд. грн. і характеризуються позитивним динамізмом (табл. 1). Помітне в останні роки зростання інвестицій в основний капітал промисловості, транспортну інфраструктуру, в капітал підприємств з виробництва та постачання електроенергії, газу та води. Одночасно простежується спад інвестиційної діяльності у харчовій промисловості та галузях, що надають освітні послуги.

Інвестиційна діяльність в Україні характеризується значною територіальною диференціацією. Як свідчать дані таблиці 1, посилюються регіональні диспропорції у обсягах інвестицій в основний капітал. Якщо частка семи областей та м. Київ з найбільшими обсягами капітальних інвестицій у 1990 р. становила 52% від загальної величини, то у 2008 р. на Дніпропетровську, Донецьку, Запорізьку, Київську, Луганську, Одеську, Харківську області та м. Київ припадало уже близько 62%. По 22 регіонах розмір інвестицій в основний капітал на одного мешканця нижчий, ніж середній по Україні (5058,4 грн.). За цим показником у 2008 р. співвідношення між його максимальним (м. Київ – 17175,9 грн.) і мінімальним (Сумський регіон – 2537,9 грн.) значеннями становило майже 7 разів. Коефіцієнт варіації без урахування Києва дорівнював 3,8 (максимальне значення мав Київський регіон – 9799,0 грн.), який порівняно з 2000 роком знизився на 2,2 пункти.

Таблиця 1

Динаміка інвестицій в основний капітал по регіонах України

	Інвестиції в основний капітал					
	Всього, у фактичних цінах, млн. грн.			Питома вага регіону в загальних обсягах капітальних вкладень, %		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Україна	125253,7	188486,1	233081,0	100,0	100,0	100,0
АР Крим	4683,9	7006,9	8655,4	3,7	3,7	3,7
Вінницька	2494,5	4136,2	4751,8	2,0	2,2	2,0
Волинська	1839,3	2866,9	3489,0	1,5	1,5	1,5
Дніпропетровська	10737,3	14873,5	18062,6	8,6	7,9	7,7
Донецька	11727,9	16898,3	22136,2	9,4	9,0	9,5
Житомирська	1546,1	2442,1	3645,7	1,2	1,3	1,6
Закарпатська	2018,5	2641,7	3303,5	1,6	1,4	1,4
Запорізька	3896,5	6406,6	7459,1	3,1	3,4	3,2
Івано-Франківська	2620,0	4006,3	5949,6	2,1	2,1	2,6
Київська	7032,1	12657,7	16920,9	5,6	6,7	7,3
Кіровоградська	1776,9	2481,7	3047,7	1,4	1,3	1,3
Луганська	5537,9	9754,1	8999,6	4,4	5,2	3,9

Продовження таблиці 1

Миколаївська	3117,6	3698,8	4332,6	2,5	2,0	1,9
Одеська	7339,0	10500,3	12484,1	5,9	5,6	5,4
Полтавська	4759,8	6672,1	8839,8	3,8	3,5	3,8
Рівненська	2143,6	2924,1	3672,1	1,7	1,6	1,6
Сумська	1507,5	2435,3	3015,5	1,2	1,3	1,3
Тернопільська	1213,9	1979,3	2843,5	1,0	1,1	1,2
Харківська	7956,8	12051,3	11818,7	6,4	6,4	5,1
Херсонська	1502,6	2322,1	3929,1	1,2	1,2	1,7
Хмельницька	2075,1	3134,7	4849,0	1,7	1,7	2,1
Черкаська	3303,6	4236,2	5128,2	2,6	2,2	2,2
Чернівецька	1451,4	2332,0	3732,6	1,2	1,2	1,6
Чернігівська	1520,3	2421,9	3053,3	1,2	1,3	1,3
м. Київ	24857,7	38230,1	46574,1	19,8	20,3	20,0
м. Севастополь	718,5	1088,6	1588,0	0,6	0,6	0,7

Особливої уваги при розподілі інвестицій в регіональних галузевих комплексах заслуговує оцінка відтворювальної структури інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності. Аналіз статистичних даних свідчить, що в 2008 р. інвестиції в основний капітал в цілому по Україні направлялись насамперед на технологічне переоснащення і реконструкцію діючих підприємств, будівель і споруд. Найбільшою їх частка була в промисловості, сільському і рибному господарстві, де вони становили 65,9 - 68,1 % усіх інвестицій. Це свідчить про високу фізичну і моральну зношеність основних засобів у цих галузях господарства. Другою особливістю розподілу інвестицій було те, що найбільші витрати на нове будівництво, включаючи розширення діючих підприємств, будівель і споруд, спрямовувались у такі галузі господарства як оптова і роздрібна торгівля, торгівля транспортними засобами, послуги з ремонту, готельне та ресторанне господарство; транспорт і зв'язок, а також у будівництво. З галузей промисловості найбільше інвестицій направлялось у виробництво та розподілення електроенергії, газу і води. Це свідчить про те, що нове будівництво стосувалось переважно сфери обігу, а не виробництва матеріальних благ.

Важливим критерієм оцінки регіонального інвестиційного процесу є визначення їх обсягів в розрахунку на одну особу у порівнянні з середнім значенням по Україні. Розрахунки, наведені в зазначеній таблиці, підтверджують наявність значних регіональних відмінностей розподілу інвестицій по Україні. При чому регіональна структура загальних обсягів інвестицій в основному співпадає з регіональними відмінностями інвестицій в розрахунку на одну особу. Тобто, у найбільш індустріально розвинутих регіонах зафіксовано найвищі показники інвестицій в основний капітал і в розрахунку на одну особу. Найменші значення інвестицій на одну особу в 2008 р. були в Вінницькій, Житомирській,

Закарпатській, Кіровоградській, Сумській, Тернопільській і Чернігівській областях, де вони не досягали і половини середнього показника по Україні.

Таким чином можна зробити загальний висновок про наявність значних регіональних відмінностей в масштабах інвестиційного капіталу, його розподілі по галузях економіки. Це створює різні умови для розвитку галузей господарства і збереження комфортних умов життєдіяльності населення.

Основним джерелом фінансування інноваційної діяльності, як в країні в цілому так і в її регіонах зокрема, були і залишаються кошти державного бюджету. Так, в Київській, Закарпатській, Житомирській, Чернігівській та Херсонській на його частку припадало понад 50%; ще у 12 регіонах (Полтавській, Волинській, Харківській, Черкаській, Тернопільській, Рівненській, Хмельницькій, Чернівецькій, Одеській, Львівській областях, АР Крим та м. Києві) питома вага даного джерела фінансування коливалась в межах від 25 до 50%; в решті адміністративно-територіальних одиницях країни – не перевищував 25%; а найнижчий рівень у 2008 р. спостерігався в Миколаївській та запорізькій областях – 3,6 та 5,0% відповідно.

Промисловість – є найбільш активною сферою діяльності, в плані впровадження інноваційних процесів. Так, у 2008 р. в Україні нараховувалось 1378 організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, 30,2% з них діяло лише у двох регіонах м. Києві (24,5%) та Харківській області (15,7%). Ще 28,2% – концентрували в свої межах Донецька, Дніпропетровська, Полтавська, Одеська, Київська, Івано-Франківська та Львівська області (питома вага кожного регіону коливалась в межах від 3 до 7%). В решті 17 областей, АР Крим та м. Севастополь частка підприємств, що впроваджували інновації варіювала від 0,5 до 3,0%, а їх сумарна питома вага складала 41,6% (табл. 2).

Окрім значного рівня територіальної диференціації промислових підприємств, що впроваджували інновації, спостерігалась ще одна вагома проблема – зменшення кількості підприємств даної групи. За період 2000 – 2008 років в цілому по Україні їх кількість скоротилась майже на 67%. Лише в м. Києві, Одеській та Кіровоградській областях зафіксоване поступове зростання їх кількості – в середньому за рік від 5 до 19%.

Як наслідок цієї негативної тенденції – зменшення обсягів освоєння виробництва нових видів продукції та впровадження нових (прогресивних) технологічних процесів. Причому, найгірша ситуація спостерігалась у сфері виробництва нової продукції – по Україні в цілому та по майже всіх її регіонах характерно різке його зменшення. Незважаючи на такий стан, промислові підприємства витратили на інноваційну діяльність майже 8,5 млрд. грн., що майже у 4,6 рази більше ніж у 2000 р. Лідерами у даній сфері були Дніпропетровська, Харківська області та м. Київ – 9,2, 16,6 та 41,0% відповідно (їх сумарна питома вага в даному показнику склала 66,8%). Майже чверть загальнодержавного обсягу інноваційних витрат у

промисловості (17,5%) було здійснено підприємствами Донецької, Миколаївської, Запорізької та Львівської областей (від 3 до 6% в кожній). Решта 15,7% витрат було здійснено у 19 регіонах, причому в 14 з них концентрувалось не більше 1%.

Результати комплексного аналізу показників наявного стану інвестиційно-інноваційної діяльності свідчать про надзвичайно високий рівень регіональної диференціації в даних сферах діяльності, вказують на необхідність кардинального удосконалення регіональної політики, зміст якої формується на розумінні закономірностей інноваційного регіонального розвитку. Як свідчить сучасний досвід розвинутих країн, в умовах зростання світової конкуренції та динамічності суспільства регіони відіграють провідну роль у мобілізації науково-дослідних зусиль, у стимулюванні інноваційної активності суб'єктів господарювання, в організації міжрегіональних кооперативних зв'язків різних типів тощо.

В цьому зв'язку виникає необхідність у формуванні сучасних інноваційних систем як на державному, так і на регіональному рівнях. Метою їх формування є забезпечення стійкого економічного розвитку і підвищення якості життя населення шляхом: збільшення надходжень у бюджети різних рівнів за рахунок зростання обсягів виробництва наукомісткої продукції; створення додаткових робочих місць у сфері науки, виробництва та послуг; підвищення освітнього рівня населення; вирішення екологічних та соціальних проблем на основі використання новітніх технологій.

Ефективним плановим інструментом державного регулювання інвестиційної діяльності повинно бути державне замовлення, що повинне поширюватися на всіх учасників інвестиційного процесу (в капітальному будівництві, об'єднаних інвестиційних підгалузях і виробництвах машинобудування і металообробки, металургії, промисловості будівельних матеріалів). Але йдеться про таке замовлення, де держава виступає координатором та гарантом для зацікавлених платоспроможних підприємств й організацій за вироблену для них продукцію.

Стимулювання збільшення інвестиційних ресурсів обумовлює також необхідність гарантованого акумулювання і використання частки підприємницьких доходів господарських структур на інвестиційну діяльність. У законодавчих й урядових актах про оподаткування необхідно передбачити граничні розміри розподілу прибутку суб'єктів господарювання всіх форм власності, а для державних підприємств – норму прибутку, призначену для формування внутрішнього інвестиційного фонду підприємницьких структур, який повинен використовуватися винятково за призначенням.

Нижньою межею інвестиційних нагромаджень у збитковому виробництві повинні бути амортизаційні нарахування. Їх треба інвестувати виключно на підтримку і розвиток діючого виробництва.

Таблиця 2

Наукова та інноваційна діяльність регіонів України

Регіони	Кількість організацій, які виконували наукові та науково-технічні роботи, од.		Обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт, всього, млн. грн.		Виконано наукових та науково-технічних робіт у 2008 р.				Освоєно та виробджено наукових та науково-технічних розробок у 2008 р.							
	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2007 р.	2008 р.	Всього розробок, од.		Технології з них мало-відходних, ресурсозберігаючих		Видів продукції з них нових видів техніки		Технології з них мало-відходних, ресурсозберігаючих				
Україня	1452	1404	1378	5354,6	6700,7	8528,9	62494	8755	3845	7305	3092	42143	6185	2525	4722	1901
АР Крим	47	52	49	107,4	131,4	143,8	1304	130	25	260	192	685	103	18	177	145
Вінницька	24	24	25	28,2	41,8	52,7	822	157	16	116	41	646	122	9	90	34
Волинська	19	16	13	14,1	12,4	17,2	106	22	22	5	3	51	9	9	-	-
Дніпропетровська	105	93	88	526,0	634,6	790,1	3667	1042	297	497	240	2519	853	232	367	171
Донецька	77	74	69	322,3	395,4	478,5	4812	561	312	820	237	3392	274	157	644	113
Житомирська	9	11	10	10,4	16,8	22,1	116	13	4	28	19	45	7	1	10	5
Закарпатська	20	21	20	15,5	15,2	20,6	199	18	15	51	10	95	11	11	46	7
Запорізька	35	35	35	304,9	351,6	439,3	1808	493	339	340	30	1329	259	147	309	19
Івано-Франківська	21	23	27	36,0	44,7	50,9	1027	20	2	133	37	628	13	1	53	20
Київська	37	36	35	102,6	136,4	181,2	908	104	45	197	84	375	31	2	96	37
Кіровоградська	11	12	12	15,6	20,4	24,2	180	47	12	84	83	105	44	9	37	36
Луганська	52	51	52	70,3	85,3	120,9	1947	201	142	390	351	1536	153	104	359	339
Львівська	82	84	79	199,2	252,9	288,7	2233	291	136	317	136	1198	121	46	168	80
Миколаївська	54	54	51	202,5	209,7	272,2	1168	350	298	135	39	554	196	149	45	27
Одеська	66	65	67	125,6	154,0	182,3	3374	212	70	176	83	2845	170	52	131	55
Полтавська	30	25	24	35,5	41,6	54,6	592	113	48	68	60	338	105	41	36	29
Рівненська	15	13	14	12,0	12,5	15,4	366	29	6	33	18	247	19	6	28	15
Сумська	27	25	24	87,4	101,2	128,3	895	159	76	98	44	482	117	62	46	12
Тернопільська	16	14	14	12,3	12,9	14,7	209	52	8	61	33	131	36	1	35	8
Харківська	228	218	217	901,4	1130,5	1419,0	9954	1410	507	1292	495	7087	919	296	851	255
Херсонська	26	25	23	24,0	29,6	38,3	431	42	21	55	36	197	33	12	22	10
Хмельницька	6	7	6	5,9	7,8	8,3	120	4	3	35	13	91	1	1	28	10
Черкаська	29	31	30	33,7	46,8	56,0	1310	63	27	120	55	990	35	14	28	6
Чернівецька	21	22	22	19,6	24,5	29,8	336	47	20	25	17	120	34	10	16	14
Чернігівська	22	22	22	23,5	28,9	38,2	227	40	6	42	9	74	36	3	5	1
м. Київ	360	340	338	2042,0	2640,7	3498,1	24066	3084	1371	1923	723	16216	2454	1123	1092	450
м. Севастополь	13	11	12	76,9	121,4	133,5	317	51	17	4	4	167	30	9	3	3

Впровадження інноваційної моделі економіки в Україні наштовхується на труднощі, основними з яких є висока резистентність індустріально-орієнтованої технологічної структури національної економіки до впровадження інновацій і низький ступінь сприйняття інноваційних ідей, у першу чергу організаційно-економічних, а в наступну – і науково-технічних суб'єктами господарювання й управлінськими структурами в господарстві країни. Інновативно-інноваційний тип розвитку економіки у першу чергу має підкріплюватися наявністю потужного інноваційного потенціалу для впровадження інновацій у виробництво в базових галузях та в інфраструктурі, однак, сировинно-орієнтована сучасна структура економіки, застаріла технологічна структура виробництва і глибокий розрив між рівнем наукових розробок та ступенем їх впровадження у виробництво залишаються основними проблемами, що потребують вирішення в цьому аспекті.

Створення та розвиток регіональних інноваційних систем забезпечить перехід до інтенсивного типу економічного зростання, структурну перебудову економіки, оптимізацію структури форм власності у суспільстві та структури державного управління. Як наслідок, формування середнього класу призведе до пожвавлення малого та середнього підприємництва. Оновлення технічного та технологічного рівня країни забезпечить збереження та відновлення науково-технічного потенціалу країни, вирівнювання показників економічного розвитку регіонів, раціональне використання ресурсів, оптимізацію джерел фінансування науки. Таким чином, макроекономічна стабільність у країні, досягнута переважно завдяки ендогенним чинникам, сприятиме зменшенню зовнішнього боргу країни, покращенню стану платіжного балансу та зміцненню позицій вітчизняних товаровиробників на світових ринках.

Збереження та розвиток інноваційного потенціалу можливі лише в тому випадку, якщо вони підкріплені заходами з розвитку інноваційної інфраструктури. З метою здійснення науково-координаційної діяльності в регіоні доцільно створювати регіональні наукові центри, які б організовували спільні наукові дослідження, проводили науково-технічну експертизу інноваційних проектів, забезпечували передачу наукових розробок у виробництво. В нових умовах господарювання доцільно створювати науково-технічні зони, де діє офіційний правовий режим, орієнтований на розвиток наукового і виробничого потенціалу регіону шляхом стимулювання фундаментальних досліджень з подальшим впровадженням результатів наукових розробок у виробництво. Такі науково-технічні зони можуть існувати в системі регіональних наукових центрів, високотехнологічних промислових комплексів, технопарків, а також локальних інноваційних центрів.

Для залучення фінансових коштів в інноваційну сферу рекомендується впровадити контрактне фінансування інновацій через

регіональні цільові програми підтримки інноваційного розвитку, започаткувати фінансування органами регіональної влади інноваційних програм та проектів, що мають пріоритетне значення для регіону, формувати ринок венчурного капіталу та стимулювати розвиток венчурного підприємництва.

В цілому, державна інноваційна політика на регіональному рівні має бути орієнтованою на вдосконалення взаємодії між усіма учасниками інноваційного процесу і виконувати наступні головні завдання: забезпечувати зростання виробництва інноваційного продукту в регіоні; здійснювати організаційну та фінансову допомогу у проведенні інноваційних заходів; створювати умови для розвитку інноваційного підприємництва; сприяти підвищенню якості людських ресурсів шляхом організації навчання та залучення населення до інноваційної діяльності.

Використані джерела інформації:

1. Бубенко П.Т. Регіональні аспекти інноваційного розвитку: Монографія. - Харків: НТУ „ХПІ”, 2002. – 247 с.
2. Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. Економіка та організація інноваційної діяльності: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 662с.
3. Данилишин Б.М., Корецький М.Х., Даций О.І. Інвестиційна політика в Україні: Монографія. – Донецьк: «Юго-Восток, Лтд», 2006. – 292с.
4. Червова Л., Назарчук М. Порівняльний аналіз динаміки інвестицій в економіку України // Економіка України, 2007. – №3. – С. 32-41.
5. Федоренко В. Інвестиції та економіка України // Економіка України, 2007. – №5. – С. 12-16.
6. Матвієнко П. Узагальнююча оцінка розвитку регіонів // Економіка України, 2007. – №5. – С. 26-34.

УДК 339.5

*Тіпанов В.В., к.е.н., доц.,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ СВІТОВИХ РИНКІВ СИРОВИННИХ ТОВАРІВ

В статті розглянуто основні способи та організаційні форми міжнародної торгівлі сировинними товарами (насамперед, діяльність асоціацій експортерів сировини та укладання міжнародних товарних угод). Ключові слова: міжнародна торгівля сировинними товарами, міжнародні товарні угоди, торгівля за довгостроковими та короткостроковими комерційними контрактами, міжнародні товарні біржі та аукціони, міжнародні тендери.